



Ангел Каралийчев  
Хрельовата сватба

Имало по онова време един Хрельо Шестокрилеца. Той бил най-бързият юнак в Македония. Като стрела летял по друми неговият кон и оставял вятъра зад гърба си. Заженил се Хрельо за една далечна девойка, през девет стари гори, през девет села – в десетото. Хубава била Хрельовата годеница. Очите ѝ греели като зелени елмази, а косата и – като жълто злато. Много крале провождали сватове да я искат за невеста, тропали по портите, но се връщали с празни ръце. На Хрельовите сватове девойката отворила портите.

С шарена бъклица отишел Хрельо в Прилеп града, при Марковия баща, да го калеса кум да му стане.

Пил Вълкашин от бъклицата, засукал мустака и го попитал:

– А де ти е малкият девер?

– Нямам.

– Може ли сватба без малък девер? Кой ще доведе невестата? Намери моя син Марка!

Тръгнал Хрельо да дири Марка. Тука Марко, там Марко – няма го. Обходил града, излязъл въвн и на пътя среща двама рибари, които се връщали от морето.

– Не сте ли виждали Марка, Вълкашиновия син? – попитал го Шестокрилеца.

– Видяхме го.

– Къде?

– На морския бряг.

– Какво прави там?

– Играе на пясъка. Трупа момчето с шъпи купчини пясък, големи колкото едновременните могили, които стърчат край пътищата.

Бутнал Хрельо хвърковатия си кон към морския бряг. Заварил Марка стои на сянка под една могила и мисли.

– Какво мислиш, хей, малко момче? – провикнал се Хрельо.

– Мисля колко капки вода има в морето.

Засмял се Хрельо.

– Я остави ти мисленето, ами ми кажи, идваш ли да ми станеш млад девер?

Изгледал го накриво Марко.

– Върви си по пътя! – отговорил Марко. – Не се шегувай с мене, че ако остана и пипна за крака коня ти, ще хвъркнете и двама отвъд морето!

– Клетва давам, че не се шегувам, ела да ми доверуваш! – усмихнал се Хрельо под мустак и направил кръст.

Като видял Марко честния кръст, станал, отърсил пясъка от дрехите си и тръгнал. Отишли у Хрельови. Заварили сватбарите на крак. Гайдарите и цигуларите чакали. Завел Хрельо Шестокрилеца Марка в яхра, кон да си избере. Сто бели коня, един от други по-хубави, пръхтели над яслите. Марко посегнал да избира. Хванал първия за опашката, завъртял го във въздуха и го изхвърлил навън:

– Туй магаре не е за мене кон!

Хванал втория – и него през вратата:

– И туй магаре не е за мене!

Пипнал третия, четвъртия, петия – един по един ги опитвал, додето очистил обора. Избърсал с ръкав малкият Марко мокрото си чело и рекъл:

– Няма в този яхър кон за мене!

И тръгнал пеш пред сватбата. Писнали гайдите, екнали цигулките, забучели тъпаните. Потеглила сватбата като тъмна мъгла. Два дни и две нощи вървели сватбарите през вековните гори, докато стигнат десетото село. Старата майка на девойката редом дарила сватове. Кому риза дала, кому свilen пояс, кому сърмен колан, кому златошита кърпа, а на Марка дала най-скъп дар: момичето с очи като елмази, да го отведе до Хрельовата къща. И му дала още един боздуган да го закриля по пътя.

Тръгнала си назад сватбата. Минали веселите сватбари през две тъмни гори, навлезли в третата. До земята били увиснали кривите клони на дърветата. Едно малко пиле с шарени криле, кацнало на едно клонче, пеело:

– Спрете гайдите и тъпаните! Отбийте сватбата, потулете се зад дърветата, додето мине и замине черната хала!

Никой не разбрал думите на пилето, защото тъпаните заглушили тихия му глас, и то кършело от мъка криле.

Навлезли още по-навътре сватбарите и когато рукнали по най-дълбокия път, насреща им се задал черният Арапин. Той бил халата. На чер кон яхал. Спрял сватбарите. Онемяла гората. Изправил се старият кум Вълкашин и попитал какъв дар иска да го дарят, че да стори път на сватбата. Вино ли иска да го почерпят, златошита ли риза иска да му дадат, или пари да му начетат.

– Не ща нито вино, нито риза, нито пари – викнал Арапина.

– Аз съм по-богат от всичките царе на земята!

– Ами какво искаш?

– Искам младото булче!

И като размахнал с боздугана си над главите на сватбарите,

Арапина помолил половината гора. Грозно се уплашили сватовете. Търтили бяг да бягат – кой накъдето му видят очите. Най-напред побягнал Хрельо Шестокрилеца, защото бил най-бърз от всичките. Останал само Марко с невестата. Излязъл напред малкият юнак, изправил се срещу черната хала и викнал:

– Ако си юнак, слез долу да се побориме! Недей плаши пилците, ами ела да ти опитам силата! Ако ме надвиеш – твоя да бъде невестата, ако аз те надвия – ще ти отрежа главата и ще я забия на кол пред градските порти на Прилеп.

Черният Арапин започнал да се смее. От смеха му гората се вълнувала. Де се е чуло и видяло педа-човек да излиза на борба срещу Арапина?

– Хей, педа-човек – викнал той, – ти ще ме умориш от смях!

Разлютил се Марко и бутнал невестата:

– Дръпни се настрана!

Вдигнал тежкия боздуган, закитил го и ударил коня на Арапина право в челото. Паднал конят и издъхнал. Скочил Арапина и се затекал към Марка. Пипнали се двамата, борба да се борят. То не било борба, ами чудо. И когато вечерта настанала и огрял месецът, голият Марков нож блеснал над главата на поваления стражник.

– Няма да ти отрежа главата – рекъл Марко, – защото ти взех юначеството. Тръгни сега от село на село, от град на град да разказваш за моето юначество! И да не си посмял да спираш мирните сватби или да дигнеш ръка на християнин. Дето да, си под шумка да се потулиш – ще те намеря!

Повел Марко невестата към Хрельовия дом. Вървели по огрения от месеца път и си приказвали. Към полунощ стигнали. Когато влезли в двора, Марко надникнал през прозореца и видял, че сватбарите ядат печени агнета и пият вино. Тъкмо надигали пълни чаши, за да пият за душата на погубения Марка и заробената невеста.

Ритнал Марко вратата, изгледал всичките и нищо не им казал. Вдигнал боздугана си и почнал наред. Кому пет, кому десет.

А на Хреля двадесет и пет боздугана ударил.

– На ви сега невестата, защо без невеста сватба не се прави!

Па вдигнал на рамо малкият юнак боздугана, що тежал, осемдесет очи, и си тръгнал.

КРАЙ

© Ангел Каралийчев

Сканиране: sir\_Ivanhoe, август, 2007 г.  
Разпознаване и последна редакция: NomaD, август, 2008 г.

**Издание:**

Ангел Каралийчев. Приказен свят. Том втори, 1982  
Издателство „Български писател“, 1982

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/9097>]